

FSSA DINNER ★★ MVSA DINEE

Dinner Speech/Dineetoespraak

H.S. Hattingh, Director-General, Department of Agriculture

Today you have heard and spoken a lot about "Agriculture in the New South Africa." As you all know it is very difficult to forecast, especially about the future. Thus, should I also embark on this subject this evening, chances are that you will have more than one version of "Agriculture in the new South Africa." A man with one watch knows what time it is; a man with two watches is never sure. I would therefore prefer to avoid this subject in my short speech this evening.

Allow me therefore to talk about something totally different, namely statutory interference in the marketing of most agricultural products; the prices of primary agricultural products and the determination of such prices and about the prices that you and I, as consumers, have to pay for foodstuffs. I'll confine myself mainly to two agricultural products, namely maize and wheat.

I confine myself to these two products:

Firstly, because you, due to your involvement in the fertilizer industry, have a direct interest in the prosperity and the adversity of the maize and wheat producers. During the past five years, approximately 56 percent of the total amount of fertilizer applied, on a value basis, was used in the cultivation of maize and wheat. This in spite of a constant decline since the nineteen eighties in the area, especially under maize, as well as in the application of fertilizer per hectare. Currently fertilizer application is comparatively conservative and it will, in all probability, increase again as and when the cash flow situation of grain farmers improves.

Secondly, because one usually thinks only of maize and wheat when controlled marketing of agricultural products is criticized. Actually, however, these two products are subject to the strictest form of control in terms of the Marketing Act, namely one-channel fixed-price schemes. In this respect it needs to be mentioned that since 1 May 1987 the Maize Board has to a large degree moved away from a rigid one-channel fixed-price scheme. The Wheat Board will probably follow the same policy now that the bread price is not being subsidized any longer.

Thirdly, it is almost futile to say, what I wish to say, to agricultural producers. The consumers should hear this, because they are under the impression that producer prices, and especially those of controlled agricultural products, are mainly responsible for the sharp increase in food prices. Tonight I have the opportunity to inform the financial managers of private households as well, that it simply is not so. Neither the farmers nor their marketing boards are responsible for forcing up food prices unduly.

Finally, I confine myself to maize and wheat because maize meal and bread are the two staple foods of the majority of our population. (That is besides yellow maize which serves as an important input in the production of meat, eggs, dairy products, and so forth). Maize meal and brown bread are in fact the only two foodstuffs which will likely be exempt from VAT, or Value Added Tax. It must however also be

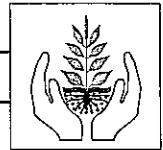
mentioned that bread subsidies, introduced in 1939 as a short-term measure during the war, was abolished fifty-two years later on 31 March this year. Likewise, assistance to the Maize Board to partly subsidize its marketing costs also lapsed at the beginning of this month. Therefore, since the first of April when the new financial year of the State commenced, no agricultural commodity receives any aid from the State via marketing boards. All marketing boards are financed solely by means of levies on agricultural products collected from producers, agents or distributors.

Die Bemarkingswet is 'n magtigende wet, in gevolge waarvan, op versoek van die meerderheid van produsente van 'n landbouproduk, 'n bepaalde bemarkingskema in werking gestel kan word. In die geval van mielies en koring is dit eenkanaal-vastepryskemas wat deur die Mielieraad en Koringraad onderskeidelik bedryf word. Soos ek reeds gesê het, het die Mielieraad egter reeds tot 'n aansienlike mate weg beweeg van veral rigiede vastepryse.

Sodanige skema gee aan die betrokke bemarkingsraad die alleenreg om die bepaalde produk van die produsente te ontvang en is hy dan uiteraard ook die alleenverkoper van die bepaalde produk. Om te voorkom dat bemarkingsrade hierdie monopolistiese magte wat die wetgewer aan hulle gee, misbruik, word dit van die Minister van Landbou verwag om besluite van bemarkingsrade goed of af te keur. So 'n reëling is noodsaaklik want dit moet onthou word dat alle bemarkingsrade uit 'n meerderheid van produsente bestaan. Om ingevolge 'n wet 'n monopolie te skep en dan vir die monopolis vrye teuels te gee om te maak wat hy wil, hou bepaald risiko's vir die owerheid in. Om dit te voorkom moet die Minister van Landbou toesien dat sodanige monopolis nie onbillik optree nie. Met ander woorde hy moet homself tevrede stel dat alle belanghebbende partye ewe ongelukkig is. As een party baie gelukkig voel oor 'n prys of wat ookal, terwyl die ander party bitter ongelukkig voel, dan is daar fout - albei partye moet ewe ongelukkig voel.

Ons weet wie die verkopers van primêre landbouproduktes is. Dit is die boere. Hulle lewer dit aan hulle bemarkingsraad en dié verkoop dit in geval van 'n eenkanaalskema namens hulle. Ons weet dus aan die verkoperskant wie ongelukkig of gelukkig sal voel oor 'n bepaalde prys. Maar, wie is die verbruikers van primêre landbouproduktes? Wie koop die boere se mielies van die Mielieraad of hulle koring van die Koringraad?

Ons is geneig om die eindverbruiker voor oë te hou indien produsentepryse oorweeg word. Ons is begaan oor die lot van die eindverbruiker want ons weet dat hy swaarkry. Ons vergelyk die ongelukkigheid van die produsent met die ongelukkigheid van die eindverbruiker en ons wil hê dat dié twee partye ewe ongelukkig moet voel oor 'n bepaalde prys. Maar, die eindverbruiker eet ook nie koringkorrels nie. Hulle eet mieliepap, vleis, eiers, botter en brood. Daar is 'n hele reeks van skakels in hierdie voedselkettings vanaf die

primêre produsent aan die beginpunt en die finale verbruiker aan die eindpunt.

Wat kommer wek is die feit dat die verbruikerspryse van voedsel neig om konstant teen 'n vinniger koers toe te neem as die inflasiekoers - dit wil sê die stygging in verbruikerspryse van alle items met inbegrip van voedselprysse. Vanselfsprekend is die stygging in voedselprysse dus nog meer opsigtelik indien dit met die prysse van alle ander verbruikersitems, met die uitsondering van voedsel, vergelyk sou word.

Sedert 1985 tot 1990 het inflasie met 103 persent toegeneem. Die verbruikerspryse van voedsel het egter oor hierdie selfde vyfjaar-periode met 120 persent toegeneem, terwyl die prysse van alle ander verbruikersitems, met uitsondering van voedsel, met 98 persent gestyg het. (Toevallig het die prysse van boerderybenodigdhede, wat natuurlik ook kunsmis insluit, ook met 98% oor hierdie periode gestyg.) Dit is dus duidelik dat die verbruikerspryse van voedsel buite verhouding met dié van ander verbruikersware gestyg het.

Maar, was dit die primêre produsente se skuld? Het die produsentepryse van primêre landbouprodukte tot dieselfde mate gestyg as die verbruikerspryse van voedsel? Die antwoord hierop is 'n besliste, nee. Dit het nie eers naby so vinnig as die inflasiekoers gestyg nie. Trouens dit het veel stadiger as dié van boerderybenodigdhede gestyg.

Die produsentepryse van alle primêre landbouprodukte gesamentlik het gedurende die vyfjaar-periode 1985 tot 1990 met slegs 63 persent gestyg. Dié van koring het met minder gestyg naamlik met 55 persent en dié van mielies met slegs 33 persent. Op komende Woensdag, 1 Mei sal die produsenteprys van mielies met 'n verdere 12,2 persent styg vanaf R287 per ton na R322 per ton. In die geval van witmielies sal egter 'n addisionele premie van R15 per ton betaal word wat witmielies se prys dus op R337 te staan sal bring.

Die primêre landbouprodusente deel dus nie in hierdie verhoudelike vinnige stygging in die verbruikerspryse van voedsel nie. Daarom is die aanname dat die Mielieraad en die Koringraad asook die ander bemarkingsrade hulle prysse moet bepaal met die eindverbruiker voor oë, onrealisties en onbillik.

Net so min as wat u wat betrokke is by die misstofbedryf die finansiële vermoë van die eindverbruiker in ag neem wanneer u u prys bepaal - want u bedryf is ook mos 'n skakel in hierdie hele voedselketting - net so min kan die Mielie- of die Koringraad hulle prysse bepaal op grond van die finansiële vermoë van die eindverbruikers.

Daar moet gekyk word na die onmiddellike volgende skakel in die ketting. Niks verder nie. As die bedingsmag van dié twee skakels ewe sterk is sal daar by 'n prys uitgekom word wat albei partye ewe ongelukkig sal maak. Dit is die regte prys. Dit is die Minister van Landbou se verantwoordelikheid om toe te sien dat 'n bemarkingsraad nie sy monopolistiese bedingsmag op so 'n wyse aanwend dat die ander party kan kla dat billikhed nie seëvier nie.

Ek sluit af.

Boere is algemeen gesproke vasgevang tussen (a) verbruikers wat vanweë die verhoudelike vinnige stygging in die prysse van voedsel, nie kan bekostig om meer kos te koop nie. Inteendeel die voedselverbruik per kapita is besig om te daal en (b) 'n stygging in die prysse van boerderybenodigdhede, wat hoewel dit oor die algemeen verhoudelik nie buitensporig vinnig styg nie, nogtans veel vinniger toeneem as die prysse wat boere vir hulle produkte ontvang.

Ek maak ten slotte die punt dat:

1. Boere beslis nie verantwoordelik gehou kan word vir die verhoudelike vinnige stygging in voedselprysse nie.
2. Hoewel daar in enige bedryfaltyd geleenthede is om produktiwiteit verder te verhoog, boere die afgelope aantal jare uitmuntend daarin geslaag het om hulle produktiwiteit te verhoog maar dat geleenthede hiervoor al minder raak en dit stem die boer tot onrus want hulle kan nie op hierdie manier voortgaan nie.

In die tyd tot my beskikking kon ek nie die onderwerp volledig behandel nie. Dit is byvoorbeeld so dat die keuse van 'n bepaalde basisjaar - in hierdie geval 1985 - baie belangrik is. Dit is verder ook baie belangrik om te kyk na die verkoopprysse van die Mielie- en Koringraad aan die volgende skakels in die kettings en nie net na produsentepryse nie. Alles in ag geneem kom ek egter nog tot dieselfde gevolgtrekking.